

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Π.3.2.1 Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες,
σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε
30 διδακτικές ώρες ανά τάξη

Νεοελληνική Γλώσσα

Δ' Δημοτικού

Τίτλος:

«Χριστός Γεννάται»

ΝΙΚΟΣ ΑΜΑΝΑΤΙΔΗΣ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Θεσσαλονίκη 2012

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. Εκπαιδευτικά σεναρία και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνοι υπο-ομάδας εργασίας γλώσσας στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση:

Κώστας Ντίνας & Σωφρόνης Χατζησαββίδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101 , Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Χριστός Γεννάται

Δημιουργός

Νίκος Αμανατίδης

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

(Προτεινόμενη) Τάξη

Δ΄ Δημοτικού

Χρονολογία

Νοέμβριος 2012

Διδακτική/θεματική ενότητα

«Γλώσσα Δ΄ Δημοτικού», βιβλίο μαθητή, τεύχος β΄, ενότητα 8 *Χριστός Γεννάται*, σ. 47-56.

Διαθεματικό

Ναι

Εμπλεκόμενα γνωστικά αντικείμενα

I. Φιλολογικής ζώνης

Λογοτεχνία

II. Άλλα γνωστικά αντικείμενα

Εικαστικά

Μελέτη Περιβάλλοντος

III. Ημιτυπικές και άτυπες διαδικασίες εκπαίδευσης

Ερευνητικές Εργασίες – Project

Θεατρική Αγωγή

Χρονική διάρκεια

8-10 διδακτικές ώρες για το μάθημα της Γλώσσας αλλά θα μπορούσε να αξιοποιηθεί και σε πιθανόν άλλες 2-4 ώρες στο μάθημα της Ευέλικτης Ζώνης. Αυτό θα το κρίνει ο εκπαιδευτικός σε συνεργασία με τους μαθητές του και τη δυναμική των ομάδων.

Χώρος

- I. Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο πληροφορικής, σχολική βιβλιοθήκη, αίθουσα εκδηλώσεων, αυλή σχολείου
- II. Εκτός σχολείου: θέατρο, κινηματογράφος
- III. Εικονικός χώρος: ιστότοποι, ιστολόγιο τάξης, ιστοσελίδα τάξης.

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Εργασία σε ομάδες, συμμετοχική-διερευνητική-ανακαλυπτική διδασκαλία, διάλογος, κριτική και δεξιότητες παρουσίασης και αναστοχασμού.

Νέες τεχνολογίες και εγγραμματισμοί: βασική γνώση χρήσης των Windows (άνοιγμα φακέλου, αρχείου, ταξινόμηση, αποθήκευση, βασική εξοικείωση με τη χρήση του πληκτρολογίου, χρήση εργαλείων παρουσίασης και κειμενογράφου, εξοικείωση με το διαδίκτυο, τις μηχανές αναζήτησης και την κριτική επιλογή και αξιοποίηση των πηγών. Έρευνα και ανακάλυψη, κριτική, ομαδική συνεργασία, συμμετοχικότητα και δημιουργικότητα, δεξιότητες παρουσίασης, υιοθέτηση, εφαρμογή και αποτελεσματική αξιοποίηση των εργαλείων καθώς και κριτική επιλογή των πηγών και πληροφοριών με την αντίστοιχη αξιοποίησή τους στη μαθησιακή διαδικασία.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο είναι πρόταση διδασκαλίας.

Το σενάριο στηρίζεται

Το σενάριο αντλεί

Το σενάριο είναι πρωτότυπο στη σύλληψη.

Β. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ / ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Κύριες επιδιώξεις του σεναρίου με τίτλο «Χριστός Γεννάται» είναι εμπλακούν οι μαθητές στην εφαρμογή ενός διαφορετικού τρόπου διδασκαλίας και μάθησης με προσανατολισμό στη χρήση και αξιοποίηση νέων μορφών διδασκαλίας όπως της ομαδικής εργασίας, της καλλιέργειας νέων γραμματισμών και της παιδαγωγικής αξιοποίησης των νέων τεχνολογιών. Επίσης, να αντιληφθούν την έννοια του πνεύματος των Χριστουγέννων, τη χαρά της προσφοράς και βοήθειας ιδιαίτερα στη σημερινή εποχή αλλά και τη δυνατότητα συμμετοχής σε δραστηριότητες δημιουργίας και δωρεάς τόσο υλικών αγαθών όσο και συναισθημάτων. Επίσης, στόχος είναι και η ορθή χρήση και εφαρμογή της προφορικής και γραπτής επικοινωνίας και αφήγησης σε λόγο απλό, καθημερινό αλλά και επίσημο όπως με τη συγγραφή ενός γράμματος, μιας ευχετήριας κάρτας ή και ακόμα η ομαδική δημιουργία ενός θεατρικού σεναρίου και η παρουσίασή του από τα παιδιά. Επιπλέον, ο κριτικός γραμματισμός μέσω της αναζήτησης και επιλογής στο διαδίκτυο των κατάλληλων πηγών και πληροφοριών καθώς και αξιοποίησής τους στη μάθηση.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Μελετώντας την 8^η ενότητα του σχολικού βιβλίου «Γλώσσα Δ΄ Δημοτικού», οι μαθητές προσκαλούνται να κατανοήσουν το ύφος του λόγου των κειμένων αλλά και του νοήματος που εμπεριέχουν και προσπαθούν να μεταδώσουν τα ποιήματα και διηγήματα όσον αφορά το πνεύμα της γιορτής των Χριστουγέννων σε συνδυασμό με το συναίσθημα της προσφοράς και αγάπης για τους συνανθρώπους μας, τα παιδιά που έχουν ανάγκη, την ομορφιά του εθελοντισμού και της αλληλοβοήθειας. Αφορμή για προβληματισμό και έναυσμα για δραστηριότητες μπορεί να αποτελέσει μια προτροπή από τον δάσκαλο για αφήγηση ενός γεγονότος, μιας ιστορίας ή και μιας θεατρικής παράστασης που παρακολούθησαν οι μαθητές αντίστοιχης με το θέμα προς μελέτη, καθώς επίσης και η προβολή ενός βίντεο ή μιας μικρού μήκους ταινίας. Επίσης, σημαντικός είναι εδώ και ένας διάλογος με επιχειρήματα μεταξύ των μαθητών και του δασκάλου. Με τον τρόπο αυτό τα παιδιά συναντούν διαφορετικές μορφές λόγου,

πληροφορίας αλλά και ύφους. Μέσα από την όλη διαδικασία προσπαθούμε να κατανοήσουμε τα μηνύματα που προσπαθούν να περάσουν σε μας τα κείμενα και οι ιστορίες. Στο σημείο αυτό ενσωματώνουμε στη διδασκαλία μας τον κριτικό γραμματισμό όπου σιγά σιγά καλούνται οι μαθητές να αποκτήσουν, να υιοθετήσουν και να αξιοποιήσουν μέσα από συγκεκριμένες εκπαιδευτικές δραστηριότητες όπως τον διάλογο και το παιχνίδι. Οι μαθητές, επίσης, γνωρίζουν τα είδη του λόγου μέσα από παιγνιώδεις δραστηριότητες όπως η αφήγηση, ο διάλογος και το θεατρικό παιχνίδι όπου υιοθετούν ρόλους και εμπλέκονται σε μια ευχάριστη διαδικασία γνώσης.

Ρόλος του εκπαιδευτικού

Ο/Η εκπαιδευτικός υποστηρίζει συνεργατικές δραστηριότητες με την ενεργητική συμμετοχή των μαθητών μέσα από τις ομάδες ενώ παράλληλα υιοθετεί τον ρόλο του διευκολυντή-διαμεσολαβητή με τη χρήση των νέων τεχνολογιών. Παράλληλα, λειτουργεί και ως βοηθός-συμμετέχων αλλά και εμπνευστής στη μαθησιακή πορεία των μαθητών.

Ρόλοι των μαθητών/τριών

Οι μαθητές/τριες επικοινωνούν, συμμετέχουν, αυτενεργούν, προβάλλουν νέες ιδέες, ασκούν και καλλιεργούν κριτική. Στις ομάδες οι μαθητές αλληλοβοηθούνται, συνεργάζονται και συμμετέχουν ενεργά και ισότιμα στην ολοκλήρωση των εργασιών.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ – ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Ο κοινωνικός γραμματισμός είναι σημαντικός στην πορεία της ωρίμανσης και ολοκλήρωσης του ανθρώπου. Επίσης, η κατανόηση μορφών λόγου αλλά και μηνυμάτων, διδαχών που ενυπάρχουν σε κείμενα καθώς και η ορθή χρήση αυτών στην προφορική και γραπτή επικοινωνία των μαθητών είναι εξίσου σημαντική. Στην ενότητα «Χριστός Γεννάται» («Γλώσσα Δ΄ Δημοτικού», ενότητα 8) τα παιδιά συναντούν προκλήσεις για δημιουργικό διάλογο, κατανόηση συγκεκριμένων μορφών και ύφους επικοινωνιακού λόγου τόσο σε απλή μορφή κειμένου, όπως είναι ένα γράμμα ή μια ευχετήρια κάρτα, όσο και σε μορφή αφήγησης.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Οι μαθητές επιδιώκεται:

- Να εξοικειωθούν με τον διάλογο, τη συμμετοχικότητα, την επιχειρηματολογία, τη δεξιότητα της προσεκτικής ακρόασης του συνομιλητή και της μετέπειτα απάντησης με επιχειρήματα μέσω του διαλόγου. Επίσης, να εξοικειωθούν με την οργάνωση και συγκρότηση των σκέψεων και των ιδεών από τη μεριά των μαθητών και την ορθή χρήση των κανόνων του γραπτού λόγου.
- Η δημιουργία προτάσεων ή ακόμα και αφήγηση και παραγωγή μιας μικρής ιστοριούλας με την ορθή χρήση των χρόνων σχετικών με το είδος της ιστορίας μπορεί να αποτελέσει μια γόνιμη και αποτελεσματική εκπαιδευτική δραστηριότητα.
- Να εξασκηθούν στη χρήση ευρετηρίου και λεξικού (έντυπου και ηλεκτρονικού: <http://www.greek-language.gr/greekLang/index.html>), να αποκτήσουν δεξιότητες σχετικά με την επιλογή και ομαδοποίηση λέξεων, τα σώματα κειμένων στο ηλεκτρονικό λεξικό, τον περιληπτικό λόγο των ορισμών και τις στρατηγικές εντοπισμού και καταγραφής λέξεων (αλφαβητική κατάταξη και εύρεση).

Γραμματισμοί

Οι μαθητές επιδιώκεται:

- Να αναπτύξουν δεξιότητες κριτικού γραμματισμού, αντλώντας πληροφορίες από λέξεις, προτάσεις, κείμενα και αντίστοιχες εικόνες, κάνοντας συγκρίσεις μεταξύ εικόνων/κειμένων που αφορούν στο ίδιο θέμα αντιλαμβανόμενοι την πρόθεση και το ύφος του συγγραφέα-δημιουργού.
- Να αναπτύξουν δεξιότητες κοινωνικού γραμματισμού με την αναγνώριση της σημασίας της προσφοράς και αγάπης προς τον συνάνθρωπο και τον συμμαθητή, τη χαρά της συνεργασίας και αλληλοβοήθειας καθώς και υιοθέτηση των αντίστοιχων στάσεων και συμπεριφοράς.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

- Να εξοικειωθούν με τη χρήση Web 2.0 εργαλείων όπως ιστολογίων και ιστότοπων και να αξιοποιήσουν τις δυνατότητες τους για την εφαρμογή προσωπικών τους επιλογών.
- Να αντιληφθούν τη χρησιμότητα ενός εργαλείου καταγραφής και επεξεργασίας κειμένου όπως ο κειμενογράφος Word καθώς και παρουσίασης όπως του PowerPoint για την οργάνωση, συστηματοποίηση και συγκέντρωση πληροφοριών γύρω από ένα θέμα.
- Να ασκηθούν στην παραγωγή και κατανόηση προφορικού λόγου, μέσα από την ενεργή παρακολούθηση, τη συζήτηση και τον διάλογο αλλά και συγκεκριμένα στην αφήγηση, την περιγραφή, τον επιχειρηματικό λόγο, την παρουσίαση και τη δραματοποίηση. Να ασκηθούν στην ανάγνωση, κατανόηση και παραγωγή γραπτού λόγου, στην κριτική επεξεργασία κειμένων και στη δημιουργία προτάσεων-διαμόρφωση διαλόγου.
- Να χρησιμοποιήσουν [ηλεκτρονικό λεξικό](#) και [ηλεκτρονική εγκυκλοπαίδεια](#).
- Να ασκηθούν στη διερεύνηση στο εσωτερικό [ιστότοπου](#), [ιστολογίου](#) και [ηλεκτρονικού αποθετηρίου](#).
- Πρακτική γραμματισμού: να χρησιμοποιήσουν λογισμικό παρουσίασης, κειμενογράφο, διαδικτυακές εφαρμογές/εργαλεία Web 2.0, να δημιουργήσουν σύννεφο λέξεων (π.χ. [Wordle](#)), να χρησιμοποιήσουν λογισμικό δημιουργίας βιβλίου: <http://storybird.com/>, <http://www.tikatok.com/>, να δημιουργήσουν αφίσα με τη βοήθεια λογισμικού προσωπικής έκφρασης, δημιουργικότητας και φαντασίας <http://edu.glogster.com/>.
- Να ασκηθούν στην επιλογή και αποθήκευση αρχείου, στη χρήση ορθογραφικού ελέγχου σε αρχείο Word, στην αντιγραφή / διαγραφή / επικόλληση κειμένου και εικόνας, στην αναίρεση πληκτρολόγησης (undo) και στη διαδικασία drag & drop, στην επισήμανση κειμένου, στη σάρωση και αποθήκευση εικόνων στον υπολογιστή, στην εκτύπωση κειμένου, εικόνας, παρουσίασης, στην εξαγωγή αρχείου από αρχείο επεξεργασίας, στην εισαγωγή εικόνας με χρήση των εργαλείων παρουσίασης και στην αναζήτηση πληροφορίας και πηγών μέσω μηχανών αναζήτησης.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

- Να ασκηθούν στην κριτική διάσταση των γραμματισμών μέσα από τον έλεγχο της αξιοπιστίας της πηγής, την ανάπτυξη δεξιοτήτων διερεύνησης, κοινωνικού εγγραμματισμού, την ανάπτυξη δεξιοτήτων κειμενικού γραμματισμού (λειτουργικότητα προφορικού/ γραπτού λόγου).
- Να αναγνωρίζουν το ύφος των προτάσεων.
- Να κατανοούν μορφές λόγου, να χρησιμοποιούν συγκεκριμένο ύφος σε προφορικό λόγο-αφήγηση και να χρησιμοποιούν μορφές λόγου και ύφους σε γραπτό λόγο, π.χ. απλό κείμενο, δημοσιογραφικό κείμενο για χρήση ίσως σε σχολική εφημερίδα.

Διδακτικές πρακτικές

Οργάνωση της τάξης

Συνιστάται η εργασία σε ομάδες για την ενίσχυση δεξιοτήτων όπως η συμμετοχή, ο διάλογος και η επιχειρηματολογία και κυρίως η γόνιμη επικοινωνία και η συνεργατική δημιουργία.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Αφετηρία για τη δημιουργία του παρόντος σχεδίου εργασίας μπορεί να αποτελέσει η ενότητα Χριστός Γεννάται («Γλώσσα Δ΄ Δημοτικού», βιβλίο μαθητή, τεύχος β΄, ενότητα 8, σ. 47-56). Μέσα από τα πολύ ενδιαφέροντα κείμενα και ποιήματα που παραθέτει, μπορούμε να ορίσουμε τους προοργανωτές για τη δημιουργία ενός εποικοδομητικού σχεδίου μάθησης με στόχο τη γλωσσική και κοινωνική καλλιέργεια, τον κριτικό εγγραμματισμό αλλά και την απόκτηση και εφαρμογή δεξιοτήτων έρευνας και ανακάλυψης, καταγραφής και μάθησης.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Μελετούμε εδώ το θέμα της προσφοράς, της αλληλοβοήθειας, της αγάπης και γενικότερα του πνεύματος των Χριστουγέννων μέσα από τα κείμενα και ποιήματα που παρουσιάζονται στο βιβλίο της γλώσσας της Δ΄ τάξης (8^η ενότητα) αλλά μπορεί να μας απασχολήσει και στη Μελέτη Περιβάλλοντος, ενώ μπορεί να ενταχθεί και στο μάθημα της Αισθητικής, της Μουσικής και της Θεατρικής Αγωγής.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Μέσα από το παρόν σενάριο οι μαθητές επιδιώκεται:

- να εξοικειωθούν με τη χρήση ηλεκτρονικού λεξικού
- να εξοικειωθούν με αναζήτηση σε μηχανή αναζήτησης
- να εξοικειωθούν με τρόπους πλοήγησης μέσα σε έναν ιστότοπο
- να εκτελούν τις εντολές «αντιγραφή» και «επικόλληση»
- να αποθηκεύουν στον υπολογιστή τους αρχεία ή εικόνες από το διαδίκτυο
- να εκτυπώνουν μέσα από διάφορα προγράμματα
- να δημιουργούν αφίσα με τη βοήθεια λογισμικού προσωπικής έκφρασης, δημιουργικότητας και φαντασίας <http://edu.glogster.com/>
- να δημιουργούν ένα ηλεκτρονικό βιβλίο με τη χρήση των εργαλείων <http://storybird.com/>, <http://www.tikatok.com/>
- να ερευνήσουν, να ανακαλύψουν και να καταγράψουν
- να αξιοποιήσουν και να κατανοήσουν τα αποτελέσματα της έρευνας εξάγοντας συμπεράσματα, παρουσιάζοντάς τα και μελετώντας τα είτε στην ομάδα είτε στην ολομέλεια της τάξης με τον δάσκαλο συνοδοιπόρο, συντονιστή και εμπνευστή.

Κείμενα

Ιωάννας Κυρίτση, «Η Μπουγάδα του Αη Βασίλη» (στο βιβλίο μαθητή «Γλώσσα Δ΄ Δημοτικού», β΄ τεύχος, σ. 52-53)

Βαγγέλης Ηλιόπουλος, «[Πού πήγαν τα Χριστούγεννα;](#)», εκδόσεις Πατάκη, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα www.mikrosanagnostis.gr

Βίντεο

«[Το παιδί, ο Αη Βασίλης και το γράμμα](#)», στίχοι-μουσική: Λουκάς Αδαμόπουλος, ερμηνεία: παιδική χορωδία του Ωδείου «Φα Ρε Ντο» Πάτρας.

«[Το παραμύθι μου – ο Αη Βασίλης κι εγώ](#)»

Διδακτική πορεία / στάδια / φάσεις

Προοργανωτές

Γίνεται έλεγχος των πρότερων γνώσεων των παιδιών, των δεξιοτήτων που κατέχουν αλλά και τις όποιες καλλιέργειες έχουν αποκτήσει μέσα από διαδικασίες και στρατηγικές διαλόγου, αφήγησης, προβολής επιχειρημάτων και απόψεων αλλά και δημιουργίας κειμένων. Ξεκινούμε με την παρουσίαση του βίντεο «[Το παιδί, ο Άη Βασίλης και το γράμμα](#)». Συμμετέχουμε σε έναν διάλογο με τα παιδιά για τα γράμματα και τις κάρτες στον Άη Βασίλη, τα παιδιά που έχουν ανάγκη, το πνεύμα των ημερών αυτών. Εντοπίζουμε τους κατάλληλους χρόνους και λέξεις που θα πρέπει να χρησιμοποιήσουμε στον λόγο μας και δημιουργούμε ανά ομάδες μια καρτούλα, ένα γράμμα στον Άγιο Βασίλη και μια ιστοριούλα αφηγηματική με ένα σχετικό με την ιστορία μας αντίστοιχο γεγονός.

Αφού δημιουργήσουμε και οργανώσουμε τις ομάδες, η κάθε ομάδα παρουσιάζει τη δική της δημιουργία.

Στη συνέχεια, αφού τα παιδιά παρακολουθήσουν τις αφηγήσεις όλοι μαζί στην ολομέλεια της τάξης, επιλέγουμε την καλύτερη και δημιουργούμε με βάση αυτήν ένα μικρό θεατρικό σκετσάκι με τα παιδιά της ομάδας συγγραφής.

Η οργάνωση και ενασχόληση με τις συγκεκριμένες δραστηριότητες αλλά και την υιοθέτηση των αντίστοιχων ρόλων έχει ως στόχο την ενεργητική – δημιουργική συμμετοχή των παιδιών σε συγκεκριμένες πρακτικές γραμματισμού, ενώ παράλληλα δίνεται η δυνατότητα οι μαθητές να αυτενεργήσουν, να σκεφτούν, να προβληματιστούν, να πειραματιστούν και να κινητοποιήσουν τη φαντασία και τα ταλέντα τους.

Με βάση τα κείμενα του βιβλίου αναπτύσσεται μια συζήτηση, ενώ παράλληλα επιδιώκεται να εκδηλωθούν τα ενδιαφέροντα και οι απόψεις των μαθητών. Αφού ο εκπαιδευτικός λάβει υπόψη του τις απόψεις των παιδιών, αποφασίζει την πορεία της διδασκαλίας σε σχέση με το θέμα με το οποίο θα ασχοληθεί η τάξη. Για παράδειγμα, η προσφορά στον συνάνθρωπο, οι δυσκολίες στη ζωή και η αλληλοβοήθεια είναι μερικά από τα θέματα με τα οποία μπορεί να ασχοληθεί η τάξη. Ο εκπαιδευτικός αφουγκράζεται πρώτα τους προβληματισμούς και τα σημεία ενδιαφέροντος των

παιδιών σε σχέση πάντα με το γλωσσικό μάθημα και προσαρμόζει την πορεία της διδασκαλίας του ανάλογα.

Κατανομή του χρόνου

1. Διερεύνηση και καταγραφή των εμπειριών / γνώσεων των μαθητών στο θέμα προς μελέτη (15').
2. Δημιουργία, οργάνωση και θέσπιση ομάδων. Οι ομάδες οργανώνονται από τον δάσκαλο ή ορίζονται και από τα ίδια τα παιδιά. Ο δάσκαλος συντονίζει και εμπυχώνει (20').
3. Εργασία σε ομάδες, επικοινωνία, συμμετοχή και συνεργασία (20').
4. Ολοκλήρωση των εργασιών και παρουσίαση στην ολομέλεια της τάξης. Ο χρόνος και η σειρά καθορίζονται από τον δάσκαλο. Θα χρειαστεί επαρκής χρόνος, για να οργανωθούν-ολοκληρωθούν οι παρουσιάσεις αλλά και οι παρουσιάζοντες (20').
5. Ανατροφοδότηση των παρουσιάσεων-τελική αξιολόγηση από τα παιδιά πρώτα και ύστερα από τον δάσκαλο. Συζήτηση, διάλογος και προβληματισμοί (15').

Εφαρμογή/ Υλοποίηση

Παρουσίαση από κάθε ομάδα μιας Χριστουγεννιάτικης κάρτας ή ενός γράμματος στον Άη Βασίλη καθώς και μιας ιστορίας με θέμα τα Χριστούγεννα της προσφοράς και της αγάπης. Δημιουργία μιας αφηγηματικής ιστορίας με θέμα μια πράξη προσφοράς και αγάπης τα Χριστούγεννα. Θεατρικό παιχνίδι με αναφορά σε μια Χριστουγεννιάτικη ιστορία με θέμα την αγάπη στον συνάνθρωπο, την αλληλοβοήθεια και την προσφορά. Σημαντική εδώ πιστεύω ότι θα είναι η αυτενέργεια των παιδιών και η λήψη πρωτοβουλιών. Παρουσίαση αφίσας με θέμα μια αντίστοιχη Χριστουγεννιάτικη ιστοριούλα ενταγμένης στο πνεύμα των Χριστουγέννων, της προσφοράς και αγάπης. Οι δημιουργίες θα μπορούσαν να έχουν πρωταγωνιστές τα παιδιά. Σημαντικές και εδώ οι ιδέες, η φαντασία και δημιουργικότητα των παιδιών και η υλοποίησή τους μέσα από τις εργασίες τους. Αποστολή ενός μηνύματος ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή και απλού γράμματος στους συγγραφείς: *Ιωάννα Κυρίτση και Αγγελική Μαστρομιχαλάκη-Ζούρα.*

Αξιολόγηση/ Ανατροφοδότηση

Ανακεφαλαίωση και Συζήτηση: κατά τη διάρκεια της ανατροφοδότησης ο εκπαιδευτικός ανιχνεύει και σημειώνει τη μαθησιακή διαδρομή που ακολουθήθηκε. Πώς εργάστηκαν οι μαθητές; Ποιες δυσκολίες αντιμετωπίσαμε; Πού έπρεπε ίσως να παραμείνουμε περισσότερο; Τι καταφέραμε ως τώρα; Τι μας έκανε εντύπωση;

Ο δάσκαλος μπορεί να απευθύνει στα παιδιά συγκεκριμένες ερωτήσεις όπως:
Ποια εργασία μας άρεσε; Ήταν ενδιαφέρον το θέμα; Που υστερούμε; Που θα πρέπει να εστιάσουμε περισσότερο; Τι να προσέξουμε παραπάνω; Ποια τα λάθη μας, ποια τα προτερήματά μας;

Επίσης, μπορεί να δείξει κάποιο βίντεο ή και θεατρικό όπως [«Το παραμύθι μου – ο Άη Βασίλης κι εγώ»](#) αλλά και οι συζητήσεις –διάλογοι των παιδιών θα μπορούσαν να κινητοποιήσουν τους μαθητές και να ξεκινήσουν μια γόνιμη μορφή διδασκαλίας με πλήρη συμμετοχή των παιδιών στο θέμα της αγάπης και της προσφοράς.

Ο εκπαιδευτικός συνιστάται να καταγράψει τις όποιες παρατηρήσεις της μαθησιακής διαδρομής των παιδιών. Οι εργασίες των μαθητών θα μπορούσαν να συγκεντρωθούν και να παρουσιαστούν στο σχολείο ή και σε κάποια ημερίδα. Η θεατρική παράσταση θα μπορούσε να δημιουργηθεί με ένασμα το βίντεο που προτείνεται ενώ παράλληλα οι εικαστικές δημιουργίες μπορούν να πραγματοποιηθούν με τη συμβολή και των εκπαιδευτικών ειδικοτήτων του σχολείου. Όλες οι δημιουργίες θα μπορούσαν να παρουσιαστούν στη Χριστουγεννιάτικη γιορτή του σχολείου. Το υλικό που θα παραχθεί από τις ομάδες των παιδιών μπορεί να αναρτηθεί στην ιστοσελίδα της τάξης ή και στον κεντρικό πίνακα ανακοινώσεων του σχολείου για την ενημέρωση αλλά και κινητοποίηση και των άλλων μαθητών.

1ο δίωρο: Ανάγνωση – προβολή λογοτεχνικού βιβλίου, συγγραφή σεναρίου, θεατρικό παιχνίδι (εργασίες στις ομάδες και στην ολομέλεια)

Δραστηριότητα: Αφού διαβαστεί το κείμενο και παρουσιαστεί το ηλεκτρονικό βιβλίο [«Πού Πήγαν τα Χριστούγεννα;»](#) του Βαγγέλη Ηλιόπουλου τα παιδιά δημιουργούν ένα θεατρικό σενάριο και δρώμενο βασισμένο στην ιστορία και, αφότου επιλεγεί το πιο ενδιαφέρον, το αναπαριστούν στην τάξη ή και ακόμα στη σχολική γιορτή. Στόχος

εδώ είναι η κατανόηση και συνειδητοποίηση από τη μεριά των μαθητών της έννοιας των Χριστουγέννων, της χαράς της προσφοράς αλλά και των συναισθημάτων που βιώνουν οι ήρωες της ιστορίας. Επίσης, η εξοικείωση με την ορθή χρήση των χρόνων και την ορθογραφία των λέξεων αλλά και η ενίσχυση του γραπτού και προφορικού λόγου.

2^ο δίωρο: δημιουργίας αφίσας-κάρτας-δημιουργία πόστερ

Τα παιδιά δημιουργούν μια [ευχετήρια κάρτα](#) και μια αφίσα με μια ιστορία με βάση το θέμα του κειμένου που μόλις έχουν διαβάσει. Δημιουργούν λοιπόν μια αφίσα με θέμα μια αντίστοιχη Χριστουγεννιάτικη ιστορία. Οι ομάδες θα δημιουργήσουν μια αφίσα μέσω της χρήσης του εργαλείου [Glogster](#), όπου θα προσθέσουν χρόνους και εκφράσεις που δηλώνουν συναισθήματα, ενώ παράλληλα δημιουργούν το σκηνικό όπου θα παρουσιάζουν τα παιδιά ως πρωταγωνιστές. Οι αφίσες αργότερα θα εκτυπωθούν και θα παρουσιαστούν τόσο στην τάξη όσο και στο υπόλοιπο σχολείο. Τα παιδιά θα πρέπει να συμφωνήσουν μεταξύ τους για το είδος του θέματος και τα σημεία ενδιαφέροντος αλλά και την κατάλληλη επιλογή των λέξεων. Θα μπορούσαν επίσης να δημιουργηθούν αφίσες και σε απλό χαρτί Α3 με απλές μπιγιές και σχήματα από τα παιδιά. Σκοπός είναι η ανάπτυξη του γραπτού λόγου αλλά και η εξοικείωση των παιδιών με τη χρήση των αντίστοιχων εργαλείων.

3ο δίωρο: δραστηριότητα χρήσης και ταξινόμησης λέξεων «κατασκευή εικόνας στο Wordle»

Δραστηριότητα: Με τη χρήση δυο πολύ καλών εργαλείων για αναγνώριση, ταξινόμηση και αξιοποίηση λέξεων όπως το [Wordle](#) και το [Tagxedo](#) ο δάσκαλος μπορεί να προωθήσει την ορθογραφία των λέξεων αλλά και την ορθή χρήση των αντίστοιχων χρόνων μέσα από την ενασχόληση με τις Χριστουγεννιάτικες συνταγές όπως αυτών της πρότασης για βασιλόπιτα. Επίσης, να οργανώσει το λεξιλόγιο του μαθήματος και να τονίσει τις περισσότερο χρησιμοποιημένες λέξεις από το κείμενο του μαθήματος με σκοπό την κατανόησή τους αλλά και τη χρήση τους από τους μαθητές. Για παράδειγμα,

5ο δίωρο: έρευνα, ερωτήσεις, συζήτηση (στην ολομέλεια και στις ομάδες)

Ο εκπαιδευτικός οργανώνει μια συζήτηση με θέμα *την προσφορά*, τα παιδιά ωθούνται με τη χρήση του κειμενογράφου ή και μιας σειράς ερωτήσεων που έχουν γράψει σε ένα φύλλο χαρτί ή και στον κειμενογράφο να απαντήσουν σε μια απλή έρευνα με ερωτήσεις πολλαπλών επιλογών ή και απλές ερωτήσεις όπως τι θα κάνατε, για να προσφέρετε στον συνάνθρωπο και στα παιδιά που έχουν ανάγκη τις μέρες αυτές της αγάπης, τις μέρες των Χριστουγέννων. Συζήτηση επ' αυτού μπορεί να γίνει στην ολομέλεια της τάξης. Κατόπιν οι ομάδες μπορούν αυτά τα ενημερωμένα πλέον ερωτηματολόγια να τα προωθήσουν τόσο στις υπόλοιπες ομάδες όσο και στα παιδιά των άλλων τάξεων του σχολείου.

Θα μπορούσε να γίνει μια μικρή ενδοσχολική έρευνα με τη δημιουργία ενός ερωτηματολογίου μέσω της χρήσης του λογισμικού [hot potatoes](#), την εκτύπωση και τον διαμοιρασμό του στο σχολείο καθώς και την παρουσίαση των αποτελεσμάτων στη Χριστουγεννιάτικη γιορτή του σχολείου. Ενδεικτικές ερωτήσεις θα μπορούσαν να είναι:

1. Τι σημαίνει κατά τη γνώμη σας η λέξη προσφορά;
2. Ποιες πράξεις θεωρούμε καλές, πράξεις αγάπης;
3. Τι σημαίνει η λέξη ανάγκη;
4. Θα πρέπει να ενδιαφερόμαστε για τους γύρω μας; Γιατί;
5. Θα είναι καλό να βοηθάμε τα παιδάκια που έχουν την ανάγκη μας; Γιατί;
6. Κάναμε κάποια καλή πράξη; Ποια;

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Γίνεται προσπάθεια οι μαθητές να κατανοήσουν με τη μελέτη και ανάλυση των διηγημάτων και ποιημάτων του βιβλίου καθώς και από τη συζήτηση και τον διάλογο τις μορφές συναισθημάτων, τη σημασία της κοινωνικής προσφοράς, της αγάπης για τον συνάνθρωπο και της αλληλοβοήθειας.

ΟΔΗΓΙΑ:

Σχεδιάστε και αναπαραστήστε ένα θεατρικό δρώμενο με θέμα μια προσφορά, μια καλή πράξη, ένα χέρι βοήθειας σε κάποιον που το χρειάζεται με βάση το κείμενο του μαθήματος καθώς και λαμβάνοντας υπόψη την προώθηση της αυτενέργειας και πρωτοβουλίας των παιδιών, ενίσχυση αυτοσχεδιασμού.

2. Δημιουργήστε ένα διαδικτυακό βιβλιάρκι-ιστοριούλα με βάση το κείμενο της Ιωάννας Κυρίτση: Η Μπουγάδα του Αη Βασίλη σε κόμικ με τη χρήση των διαδικτυακών εργαλείων

<http://storybird.com/>, <http://www.tikatok.com/>

Μπορείτε να πάρετε ιδέες αφού παρακολουθήσετε το βιντεάκι με το αντίστοιχο διήγημα από τον εξής ιστότοπο:

https://www.youtube.com/watch?v=f8HTkEcjxTY&playnext=1&list=PLyOHN55NxMZq9xt9J2ahlxrl3yveGLWZT&feature=results_video

Τα παιδιά αφού παρακολουθήσουν το βιντεάκι μπορούν να αναρτήσουν σχόλιο στον συγκεκριμένο ιστότοπο και να διαβάσουν σχόλια και άλλων όπως και της ίδιας της συγγραφέως Ιωάννας Κυρίτση.

Κατασκευάστε τις ιστοριούλες σας, τις εκτυπώνετε και τις παρουσιάζετε στην τάξη

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Θα μπορούσε να δημιουργηθεί ένας συνεργατικός ιστότοπος [wiki](#), όπου οι μαθητές τόσο της τάξης όσο και άλλων τάξεων να προτείνουν καλές πράξεις, δραστηριότητες αλληλοβοήθειας και να ανταλλάζουν εμπειρίες και απόψεις, ιδέες από ανάλογες πράξεις του παρελθόντος καθώς και ενέργειες που σκοπεύουν να πραγματοποιήσουν στο μέλλον.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Οι δραστηριότητες-προτάσεις δεν είναι υποχρεωτικές αλλά αποτελούν ιδέες που μπορούν να τροποποιηθούν και να «ταιριάξουν» στο επίπεδο-ανάγκες και ιδιαιτερότητες της κάθε τάξης. Ο δάσκαλος κάθε φορά θα κρίνει αν θα εκτελέσει ή τροποποιήσει την εκάστοτε δραστηριότητα. Η ολοκλήρωση των προτάσεων θεωρείται αναγκαία. Συνιστάται η χρήση ενός 20λεπτου στην κάθε δραστηριότητα.

Επιπλέον η μορφή-δομή των δραστηριοτήτων είναι παραδειγματική και μπορεί να εμπλουτιστεί με όμοιες δράσεις ή και να περιοριστεί με βάση τις ανάγκες και ιδιαιτερότητες των μαθητών της κάθε τάξης αλλά και τους στόχους που θέτει κάθε φορά ο εκπαιδευτικός συντονιστής-εμψυχωτής.

Οι μαθητές μπορούν να εργαστούν με τη βοήθεια του ηλεκτρονικού υπολογιστή στο εργαστήριο υπολογιστών ή και στην τάξη. Προτείνεται η σύνδεση με ένα προβολικό για την παρουσίαση των δραστηριοτήτων στην ολομέλεια της τάξης.

Επίσης, είναι πρωταρχική η καλλιέργεια και απόκτηση από τη μεριά των μαθητών των νέων γραμματισμών και σε αυτό μπορεί να βοηθήσει ο εκπαιδευτικός με την εμπύχωση και ενθάρρυνση συγκεκριμένων δραστηριοτήτων όπως του διαλόγου, της παρουσίασης, της ανάπτυξης των ιδεών και της έμπρακτης εφαρμογής των.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Βοσνιάδου, Σ. 2006. *Παιδιά ,σχολεία και υπολογιστές. Προοπτικές, προβλήματα και προτάσεις για την αποτελεσματικότερη χρήση των νέων τεχνολογιών στην εκπαίδευση.* Αθήνα: Gutenberg

Cuban, L. 2001. *Oversold and Underused: Computers in the Classroom*. Cambridge, MA: Harvard University Press.

Κασιμάτη Κ., Φερεντίνος Σ., Καλλιγιάς Χ. 2002. Εισαγωγή καινοτομιών στη διδακτική πρακτική. Νέες τεχνολογίες και εκπαιδευτικοί. *Μέντορας*, (6), 29-45.

Κόμης, Β. 2004. *Εισαγωγή στις εκπαιδευτικές χρήσεις των Τεχνολογιών της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών*. Αθήνα: Εκδόσεις Νέων Τεχνολογιών.

Κουτσογιάννης, Δ. 2000. Γλωσσική αγωγή και διαδίκτυο: δυνατότητες και περιορισμοί. *Μελέτες για την Ελληνική Γλώσσα*, Θεσσαλονίκη: Κυριακίδης, 234-244.

Κουτσογιάννης, Δ. 2001. Γλωσσική αγωγή: Νέες Τεχνολογίες. *Εγκυκλοπαιδικός Οδηγός για τη Γλώσσα* Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας, 275-280.

Koutsogiannis, D. 2004. Critical technoliteracy and "weak" languages. In Snyder, I. & Beavis, C. (eds). *Doing literacy online: Teaching, learning and playing in an electronic world* (pp.163-18). Cresskill, NJ: Hampton Press.

Koutsogiannis, D. & Mitsikopoulou, B. 2004. The Internet as a glocal discourse environment. *Language Learning & Technology* 8 (3), 83-89, <http://llt.msu.edu/vol8num3/koutsogiannis/default.html> [5.1.2011]

Κουτσογιάννης, Δ. 2005. Η πολυτροπική θεωρία της επικοινωνίας ως εργαλείο για την αξιολόγηση εκπαιδευτικού λογισμικού. Στο Ουρανία Σέμογλου (επιμέλεια) *Πρακτικά του Συνεδρίου "Εικόνα και Παιδί* (σελ. 621 – 632). Θεσσαλονίκη

Kress, G. 2003. *Literacy in the New Media Age*. London and New York: Routledge.

Lam, W.S.E. 2009. Multiliteracies on Instant Messaging in Negotiating Local, Translocal, and Transnational Affiliations: A Case of an Adolescent Immigrant. *Reading Research Quarterly* 44(4), 377–397.

Lewis, C. & Fabos, B. 2008. Instant Messanging, literacies, and social identities. In Coiro J., Knobel, M., Lankshear, C. & Leu, D. (eds). *Handbook of Research on New Literacies* (pp. 1109-1159). New York: Lawrence Erlbaum.

Ντίνας, Κ. 2004. Γραμματισμός-Πολυγραμματισμοί και διαπολιτισμική γλωσσική διδασκαλία. Στο Π. Γεωργογιάννης (Επιμ.), *Πρακτικά του 1ου Πανελληνίου Συνεδρίου Πάτρας: Διαπολιτισμική Εκπαίδευση* (σσ 193-206). Πάτρα: Κέντρο Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης.

Ντίνας, Κ. 2011. Διδασκαλία της νέας ελληνικής και ΤΠΕ. *Στην αδημοσίευτη συλλογή εκπαιδευτικών σεναρίων και δραστηριοτήτων*.

Street, B. 2000. New Literacies in theory and practice: What are the implication for language in education? *Linguistics and Education* 10 (1), 1-24.

Χατζησαββίδης, Σ. 2005. Από την παιδαγωγική του γραμματισμού στους πολυγραμματισμούς: Νέες τάσεις, διαστάσεις και προοπτικές στη διδασκαλία της γλώσσας. Στο Κ. Μπαλάσκας & Κ. Αγγελάκος (επιμ.). *Γλώσσα και Λογοτεχνία στην Πρωτοβάθμια και τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση* (σσ.39-52). Αθήνα: Μεταίχμιο

Χατζησαββίδης, Σ. 2009. *Πολυγραμματισμοί και διδασκαλία της γλώσσας*.

Χατζησαββίδης, Σ. 2003. Η διδασκαλία της Ελληνικής Γλώσσας στο πλαίσιο των πολυγραμματισμών. *Περιοδικό Φιλολόγος*, 113, 405-414